

El llenguatge

La balada i la faula

19/VII/1976

Si en un article que tracta d'un determinat gènere narratiu es fa referència a la «balada» i la «fàbula», tots dos mots escrits, en peu d'igualtat, entre cometes, ¿què hem d'interpretar? ¿que l'autor de l'article els usa com a mots d'una altra llengua, sense equivalència exacta en la pròpia? ¿o bé que hi dona un sentit especial, que no coincideix ben bé amb el que és normalment atribuït? Cap de les interpretacions no és satisfactòria, perquè el fet és que balada és un mot d'ús normal en català, admès a tots els diccionaris, i «fàbula» no és sinó un castellanisme, que té la seva forma corresponent en català, faula, amb un sentit exactament equivalent, que no desconeix ningú una mica familiaritzat amb l'expressió escrita i correcta de la nostra llengua. Si no és, doncs, que el text a què al·ludim comporta una intenció que no hi sabem endevinar, hauria calgut escriure la balada i la faula, sense necessitat —en un text normal— de donar-hi cap relleu tipogràfic especial.

L'ús indegut o arbitrari de les cometes desorienta o confon el lector. Per a alguns publicistes representa un sistema molt còmode de poder usar, d'una manera pretesament justificada, qualsevol barbarisme habitual del qual no s'han volgut prendre la molèstia de cercar la forma correcta equivalent. El procediment només és vàlid si hi ha una causa concreta que el justifica: quan el mot estranger no té realment aquesta forma correcta equivalent, quan es creu convenient de mantenir-lo per una intenció expressiva, per exemple, en una resposta a algú que s'ha expressat en una altra llengua (...l'ortografia catalana no ha donat cap «tumbo», escrivia Fabra, contestant a un contradictor que, en castellà, havia fet servir aquest mot); i, naturalment, quan el que fem és referir-nos precisament, d'una manera explícita, a un d'aquests mots, i en fem objecte d'un comentari, com quan diem que «fàbula» és un mot estrany a la nostra llengua.

Les normes tipogràfiques que moltes editorials tenen establertes fixen i precisen els criteris sobre l'ús de les cometes, encara que és difícil que puguin preveure tots els casos i eliminar tota possibilitat de dubte. En general, és ben aconsellable de prescindir-ne per a destacar mots terminològics —de cada matèria de què ens escaigui de tractar— perquè escriure'ls entre cometes indueix a creure que els usem amb un valor aproximat, impropïament, o qui sap si amb una intenció irònica o reticent.

Albert Jané